

Aluevaltuusto 12.12.2023 § 91

§ 91

Vastauksen antaminen varavaltuutettu Paakkunaisen ja Keskustan valtuustoryhmän sekä 19 muun valtuustoaloitteeseen nro 7/2023 omaishoidon neuvottelukunnan perustamisesta Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):

Suominen Tuula

Jenni Björksten

Hokkanen Timo

Sirkku Kiviniitty

Päätösehdotus

Aluevaltuusto päättää

1. antaa seuraavan vastauksen valtuustoaloitteeseen:

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Johdanto

Omaishoidolla tarkoitetaan omaisen tai muun läheisen kotona antamaa hoitoa ja huolenpitoa henkilölle, jonka toimintakyky on alentunut ja arkiselviytyminen edellyttää toisen henkilön apua. Omaishoitotilanteeseen voidaan myöntää omaishoidon tukea, joka muodostuu hoitopalkkiosta sekä omaishoitoa tukevista palveluista. Myöntämisperusteiden täytyessä hyvinvointialueen ja omaishoitajan välille solmitaan omaishoitosopimus. Tavoitteena on tukea asiakkaan selviämistä kotona sekä ylläpitää omaishoitajan jaksamista. Omaishoidon tuen järjestämisessä noudatetaan lakia omaishoidon tuesta (937/2005).

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella 65 vuotta täyttäneiden omaishoidon asiakkaiden omaishoidon tuen myöntämisestä vastaa ikääntyneiden palveluiden palvelualue ja vammaispalveluiden palvelualue vastaa alle 65-vuotiaiden omaishoidon tuen palveluista. Ikääntyneiden palvelut ja vammaispalvelut tekevät tiivistä yhteistyötä omaishoidon tuen palvelujen kehittämisessä. Tavoitteena on muun muassa kehittää ja yhtenäistää omaishoidon tuen vapaiden toteutumista, lähtökohtana turvata lakisääteisten vapaiden toteutumismahdollisuudet koko alueella.

Kuten aloitteessa todetaan, omaishoito on merkityksellinen ja kustannustehokas tapa huolehtia hoivaa ja huolenpitoa tarvitsevasta läheisestä esimerkiksi ympärivuorokautiseen palveluasumiseen verrattuna. Palvelustrategiassa ikääntyneiden osalta tavoitteena on omaishoidon tuen peittävyuden nouseminen nykyisestä 4 %:sta 6-7 %:iin (75 vuotta täyttäneistä). Ikääntyneet omaishoitajat ovat myös yksi ikääntyneiden riskiryhmistä, joiden elämäntilanteeseen liittyy palvelutarvetta lisääviä tekijöitä, joille olemme sitoutuneet kehittämään yhtenäisiä hyvinvointia edistävät palveluja.

Toimielinten roolit ja vastuut omaishoidon tuen palvelujen osalta

Hyvinvointialueen hallintosäännössä omaishoidon tuen palveluista päättäminen ja osallistuminen hyvinvointialueen toiminnan suunnitteluun ja seurantaan on määritelty seuraavasti: Aluehallitus päättää omaishoidon tuen palkkioista ja vastaa alueen asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien periaatteista ja edistämisestä (hallintosäännön 41 §, kohta 21). Palvelut ja resurssit -lautakunnan tehtävä on muun muassa seurata ja edistää asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien toteutumista. Lautakunta seuraa ja arvioi asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien huomioimista palvelujen suunnittelussa. Lautakunnan tehtävänä on myös seurata ja arvioida palvelujen saatavuutta, yhdenvertaisuutta sekä palveluketjujen ja -kokonaisuuksien yhteensovittamista ja tehdä niitä koskevia esityksiä (hallintosäännön 56 §, kohta 9).

Aluehallitus asettaa myös hyvinvointialueilla säädetyt vaikuttamistoimielimet ja huolehtii näiden toimintaedellytyksistä (hallintosäännön 41 §, kohta 20). Hyvinvointialueen vaikuttamistoimielimille tulee antaa mahdollisuus vaikuttaa hyvinvointialueen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on tai joilla vaikuttamistoimielin arvioi olevan merkitystä lasten ja nuorten, ikääntyneen väestön tai vammaisten henkilöiden ja heidän tarvitsemiensa palveluiden kannalta ja vaikuttamistoimielimet tulee ottaa mukaan osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen hyvinvointialueella (hyvinvointialuelain 32 §). Vaikuttamistoimielimet osallistuvat hyvinvointialueen toiminnan suunnitteluun ja valmisteluun mm. työpajojen kautta sekä antamalla evästyksiä ja lausuntoja valmistelussa oleviin asioihin, kuten palvelujen myöntämisen periaatteet, asiakasmaksujen muutokset ja omaishoidon tukeen liittyvät asiat.

Järjestöjen osallistuminen hyvinvointialueen toiminnan kehittämiseen

Hyvinvointialueen järjestöyhteistyön rakenteet ovat parhaillaan muotoutumassa. Järjestöille myönnettävien avustusten myöntämisperiaatteet vahvistettiin Tulevaisuus- ja kehittämislautakunnassa 3.10.2023 §42. Kumppanuusavustukset mahdollistavat järjestöjen ja palvelualueiden tiiviin yhteistyön sekä yhteiskehittämisen. Järjestöyhteistyön suunnitelmaa valmistellaan yhdyspintatiimissä yhteistyössä palvelualueiden kanssa. Suunnitelmaan kirjataan muun muassa järjestöyhteistyön tavoitteet, keinot ja seuranta. Myös valmisteilla oleva osallisuusohjelma ohjaa osaltaan järjestöjen kanssa tehtävää yhteistyötä.

Teemme yhteistyötä järjestöjen kanssa myös asukas- ja ikäryhmien mukaan muodostettujen teemaverkostojen kautta, kuten Lasten ja perheiden teemaverkosto ja Länsi-Uudenmaan Ikäverkosto. Teemaverkostot ovat Länsi-Uudenmaan alueella toimivia, kaikille järjestöille avoimia itsenäisiä verkostoja, joiden toimintaedellytyksiä hyvinvointialue tukee. Järjestöt voivat myös teemaverkostojen kautta osallistua ja tuoda arvokasta kokemustietoa ja asiakas/asukasnäkökulmaa hyvinvointialueella valmistelussa oleviin asioihin.

Omaishoitajayhdistykset ovat tärkeitä kehittäjäkumppaneitamme ja kehitämme jatkossakin palveluja yhdessä yhdistysten ja omaishoitoperheiden kanssa. Omaishoitajia osallistui omaishoitajajärjestöjen kautta myös palvelustrategian valmisteluun viime keväänä. Hyvinvointialueella on valmisteilla hyvinvointisuunnitelma sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, joiden valmistelussa myös

järjestöt ovat mukana.

Yhteenveto

Omaishoidon tuki on tärkeä palvelumuoto, jonka kokonaisuutta hyvinvointialue on sitoutunut kehittämään yhdessä omaishoidon tuen palveluiden ja asiakkaiden kanssa. Myös palvelustrategiassa on omaishoidon kehittäminen nostettu esille. Palvelustrategiaan toimenpiteeksi on asetettu, että teemme suunnitelman omaishoidon järjestämisestä hyvinvointialueella. Hyvinvointialueen toimintaa ja palveluja kehitetään asukas- ja asiakasnäkökulma huomioiden olemassa olevin toimielin- ja järjestöyhteistyön rakentein. Hyvinvointialueella ei tässä vaiheessa ole tarkoituksenmukaista perustaa yksittäisten asiakas- tai asukasryhmien, kuten omaishoitajien neuvottelukuntia. Uusien rakenteiden luominen johtaisi helposti päällekkäisyyteen ja nykyisessä tilanteessa hyvinvointialueiden rakenteita on arvioitava myös niiden tuomien kustannusten näkökulmasta. Jo nykyisellään omaishoitoperheiden ja järjestöjen osallistuminen palvelujen kehittämiseen mahdollistuu olemassa olevien rakenteiden ja kumppanuuksien kautta.

ja

2. todeta valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Käsittelyn aikana valtuutettu Paakkunainen esitti seuraavan aluehallitukselle osoitettavan toivomuksen, jota valtuutettu Viljanen kannatti:

" Aluevaltuusto toivoo omaishoitajayhdistyksien huomioimisen selvittämistä valmisteilla olevassa osallisuusohjelmassa."

Puheenjohtaja julisti keskustelun päättyneeksi.

Puheenjohtaja tiedusteli aluevaltuustolta, voidaanko valtuutettu Paakkunaisen toivomus hyväksyä yksimielisesti. Koska kukaan ei vastustanut, totesi puheenjohtaja, että aluevaltuusto hyväksyi valtuutettu Paakkunaisen toivomuksen yksimielisesti.

Päätös

Aluevaltuusto hyväksyi päätösesityksen yksimielisesti.

Lisäksi aluevaltuusto päätti osoittaa aluehallitukselle seuraavan toivomuksen hallintosäännön 25 § mukaisesti:

"Aluevaltuusto toivoo omaishoitajayhdistyksien huomioimisen selvittämistä valmisteilla olevassa osallisuusohjelmassa".

Selostus

Liitteet

- 1 Varavaltuutettu Paakkunaisen ja Keskustan valtuustoryhmän valtuustoaloite: Omaishoidon neuvottelukunnan perustamisesta Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle / Ledamot Paakkunainens

Oheismateriaali

Tiedoksi

Päätöshistoria

Aluehallitus 13.11.2023 § 191

§ 191

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):

Päätösehdotus

Hyvinvointialuejohtaja Svahn Sanna

Aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto päättää

1. antaa seuraavan vastauksen valtuustoaloitteeseen:

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Johdanto

Omaishoidolla tarkoitetaan omaisen tai muun läheisen kotona antamaa hoitoa ja huolenpitoa henkilölle, jonka toimintakyky on alentunut ja arkiselviytyminen edellyttää toisen henkilön apua. Omaishoitotilanteeseen voidaan myöntää omaishoidon tukea, joka muodostuu hoitopalkkiosta sekä omaishoitoa tukevista palveluista. Myöntämisperusteiden täytyessä hyvinvointialueen ja omaishoitajan välille solmitaan omaishoitosopimus. Tavoitteena on tukea asiakkaan selviämistä kotona sekä ylläpitää omaishoitajan jaksamista. Omaishoidon tuen järjestämisessä noudatetaan lakia omaishoidon tuesta (937/2005).

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella 65 vuotta täyttäneiden omaishoidon asiakkaiden omaishoidon tuen myöntämisestä vastaa ikääntyneiden palveluiden palvelualue ja vammaispalveluiden palvelualue vastaa alle 65-vuotiaiden omaishoidon tuen palveluista. Ikääntyneiden palvelut ja vammaispalvelut tekevät tiivistä yhteistyötä omaishoidon tuen palvelujen kehittämisessä. Tavoitteena on muun muassa kehittää ja yhtenäistää omaishoidon tuen vapaiden toteutumista, lähtökohtana turvata lakisääteisten vapaiden toteutumismahdollisuudet koko alueella.

Kuten aloitteessa todetaan, omaishoito on merkityksellinen ja kustannustehokas tapa huolehtia hoivaa ja huolenpitoa tarvitsevasta läheisestä esimerkiksi ympärivuorokautiseen palveluasumiseen verrattuna. Palvelustrategiassa ikääntyneiden osalta tavoitteena on omaishoidon tuen peittävyys nouseminen nykyisestä 4 %:sta 6-7 %:iin (75 vuotta täyttäneistä). Ikääntyneet omaishoitajat ovat myös yksi ikääntyneiden riskiryhmistä, joiden elämäntilanteeseen liittyy palvelutarvetta lisääviä tekijöitä, joille olemme sitoutuneet kehittämään yhtenäisiä hyvinvointia edistävät palveluja.

Toimielinten roolit ja vastuut omaishoidon tuen palvelujen osalta

Hyvinvointialueen hallintosäännössä omaishoidon tuen palveluista päättäminen ja osallistuminen hyvinvointialueen toiminnan suunnitteluun ja seurantaan on määritelty seuraavasti: Aluehallitus päättää omaishoidon tuen palkkioista ja vastaa alueen asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien periaatteista ja edistämisestä (hallintosäännön 41 §, kohta 21). Palvelut ja resurssit -lautakunnan tehtävä on muun muassa seurata ja edistää asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien toteutumista. Lautakunta seuraa ja arvioi asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien huomioimista palvelujen suunnittelussa. Lautakunnan tehtävänä on myös seurata ja arvioida palvelujen saatavuutta, yhdenvertaisuutta sekä palveluketjujen ja -kokonaisuuksien yhteensovittamista ja tehdä niitä koskevia esityksiä (hallintosäännön 56 §, kohta 9).

Aluehallitus asettaa myös hyvinvointialueilla säädetyt vaikuttamistoimielimet ja huolehtii näiden toimintaedellytyksistä (hallintosäännön 41 §, kohta 20). Hyvinvointialueen vaikuttamistoimielimille tulee antaa mahdollisuus vaikuttaa hyvinvointialueen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on tai joilla vaikuttamistoimielin arvioi olevan merkitystä lasten ja nuorten, ikääntyneen väestön tai vammaisten henkilöiden ja heidän tarvitsemiensa palveluiden kannalta ja vaikuttamistoimielimet tulee ottaa mukaan osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen hyvinvointialueella (hyvinvointialuelain 32 §). Vaikuttamistoimielimet osallistuvat hyvinvointialueen toiminnan suunnitteluun ja valmisteluun mm. työpajojen kautta sekä antamalla evästyksiä ja lausuntoja valmistelussa oleviin asioihin, kuten palvelujen myöntämisen periaatteet, asiakasmaksujen muutokset ja omaishoidon tukeen liittyvät asiat.

Järjestöjen osallistuminen hyvinvointialueen toiminnan kehittämiseen

Hyvinvointialueen järjestöyhteistyön rakenteet ovat parhaillaan muotoutumassa. Järjestöille myönnettävien avustusten myöntämisperiaatteet vahvistettiin Tulevaisuus- ja kehittämislautakunnassa 3.10.2023 §42. Kumppanuusavustukset mahdollistavat järjestöjen ja palvelualueiden tiiviin yhteistyön sekä yhteiskehittämisen. Järjestöyhteistyön suunnitelmaa valmistellaan yhdyspintatiimissä yhteistyössä palvelualueiden kanssa. Suunnitelmaan kirjataan muun muassa järjestöyhteistyön tavoitteet, keinot ja seuranta. Myös valmisteilla oleva osallisuusohjelma ohjaa osaltaan järjestöjen kanssa tehtävää yhteistyötä.

Teemme yhteistyötä järjestöjen kanssa myös asukas- ja ikäryhmien mukaan muodostettujen teemaverkostojen kautta, kuten Lasten ja perheiden teemaverkosto ja Länsi-Uudenmaan Ikäverkosto. Teemaverkostot ovat Länsi-Uudenmaan alueella toimivia, kaikille järjestöille avoimia itsenäisiä verkostoja, joiden toimintaedellytyksiä hyvinvointialue tukee. Järjestöt voivat myös teemaverkostojen kautta osallistua ja tuoda arvokasta kokemustietoa ja asiakas/asukasnäkökulmaa hyvinvointialueella valmistelussa oleviin asioihin.

Omaishoitajayhdistykset ovat tärkeitä kehittäjäkumppaneitamme ja kehitämme jatkossakin palveluja yhdessä yhdistysten ja omaishoitoperheiden kanssa. Omaishoitajia osallistui omaishoitajajärjestöjen kautta myös palvelustrategian valmisteluun viime keväänä. Hyvinvointialueella on valmisteilla hyvinvointisuunnitelma sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, joiden valmistelussa myös

järjestöt ovat mukana.

Yhteenveto

Omaishoidon tuki on tärkeä palvelumuoto, jonka kokonaisuutta hyvinvointialue on sitoutunut kehittämään yhdessä omaishoidon tuen palveluiden ja asiakkaiden kanssa. Myös palvelustrategiassa on omaishoidon kehittäminen nostettu esille. Palvelustrategiaan toimenpiteeksi on asetettu, että teemme suunnitelman omaishoidon järjestämisestä hyvinvointialueella. Hyvinvointialueen toimintaa ja palveluja kehitetään asukas- ja asiakasnäkökulma huomioiden olemassa olevin toimielin- ja järjestöyhteistyön rakentein. Hyvinvointialueella ei tässä vaiheessa ole tarkoituksenmukaista perustaa yksittäisten asiakas- tai asukasryhmien, kuten omaishoitajien neuvottelukuntia. Uusien rakenteiden luominen johtaisi helposti päällekkäisyyteen ja nykyisessä taloustilanteessa hyvinvointialueiden rakenteita on arvioitava myös niiden tuomien kustannusten näkökulmasta. Jo nykyisellään omaishoitoperheiden ja järjestöjen osallistuminen palvelujen kehittämiseen mahdollistuu olemassa olevien rakenteiden ja kumppanuuksien kautta.

ja

2. todeta valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Päätös

Aluehallitus hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.

Selostus

Varavaltuutettu Paakkunainen ja Keskustan valtuustoryhmä (yhteensä 20 allekirjoittajaa) ovat jättäneet aluevaltuuston kokouksessa 14.2.2023 § 11 aloitteen Omaishoidon neuvottelukunnan perustamisesta Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle.

Valtuustoaloitteen tekijät esittävät, että Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle perustetaan omaishoidon neuvottelukunta. Omaishoidon neuvottelukunnassa on mukana hyvinvointialueen omaishoitoyhdistysten edustus, virkamiesedustus, valtuutettuja omaishoidosta vastaavasta lautakunnasta ja tarvittaessa myös muita tahoja.

Hallintosäännön 26 §:n mukaan valtuutetuilla on oikeus tehdä aloitteita hyvinvointialueen toimintaan liittyvissä asioissa. Aloitteeseen, jolla ei ole talousarviovaikutuksia ja jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua, tulee aluehallituksen esitellä vastaus aluevaltuuston käsiteltäväksi ensi tilassa, viimeistään puolen vuoden kuluessa sen jättämisestä.

Liitteet
Oheismateriaali
Tiedoksi
Päätöshistoria